

Tańce niestylizowane

materiał do nauki samodzielnej Pracowni Tradycji Polskiej
Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Szczecińskiej „Krağ”
Pałac Młodzieży — Pomorskie Centrum Edukacji w Szczecinie
Grupa: Młody Krağ, 14 kwietnia 2021 r.
Prowadzący: Artur Kotwas, Dariusz Skrobania

Powolniak

To dwuczęściowy, najbardziej znany taniec z Kurpi Zielonych. Wykonywany w parach, wbrew swej nazwie tańczony jest bardzo szybko. Cechą charakterystyczną jest polirytmia, czyli wykonywanie kroków w metrum nieparzystym do dwumiarowej muzyki.

Etnograficzna mapa
Polski

To bardzo trudny taniec, zaliczany do tańców wirowych, przeważnie w metrum parzystym na 2/4. Wykonuje się go do muzyki instrumentalnej, bez przyśpiewki. Do tańca może przystąpić dowolna liczba par w ujęciu zamkniętym (dyszlowym). Przed rozpoczęciem właściwego tańca (wirowania), wszystkie pary ustawiają się jedna za drugą (choć były znane warianty, gdzie kobiety i mężczyźni „dreptali” przed połączeniem się w pary oddzielnie) i drepczą nogami w miejscu, jakby powoli przygotowując się do rozpoczęcia tańca właściwego. Zapewne od owego ustawienia, powolnego przygotowania się do tańca, wzięła się nazwa powolniaka. Jak muzykanci narzuca muzykę, pary jedna za drugą idą w tan. Taniec składa się z dwu części – kulejącego szybkiego chodu oraz dynamicznego wirowania. Charakterystyczną cechą powolniaka jest polirytmia, czyli wirowanie w metrum nieparzystym liczonym na 3 do dwumiarowej muzyki.

Tańcząc powolniaka, tancerze stawiają kroki długie i szybkie, a obroty są zamaszyste i energiczne. Dlatego często powolniaka w małej izbie tańczyła jedna para, popisując się przed innymi, którzy czekali na swoją kolej. Po solowych popisach następuje taniec wszystkich par w kręgu (wirowanie). Mimo szybkiego tempa wykonania i zamaszystego wirowania, taniec toczy się gładko, bez podrygiwania, czy podskakiwania, jedynie tancerz wykonuje od czasu do czasu przyklęki na jedno kolano podczas obrotu w prawo. Taniec kończy się akcentowanym przez tancerza podwójnym lub potrójnym przytupem, czasem połączonym z hołubcem (uderzeniem pięta o piętę) lub energicznym obrotem partnerki, po którym od razu wchodzi oboje w krok „kulejącego chodu”.

Kurpiowski powolniak

Materiał wideo:

<http://tance.edu.pl/pl/lessons/show/dance/668>

<https://www.youtube.com/watch?v=cRYrf3GfaY0>

Równy biskupiański z wiatrakiem

należy do grupy rodzimych tańców wielkopolskich, zamyka triadę ludowych tańców weselnych (wiwat – przodek – równy). Taniec ten był nazywany także chodzonym lub okrągłym. Grany jest w metrum $3/8$ w umiarkowanym tempie w dowolną ilość par wirujących okroczkami bądź chodzących drobnym równym krokiem (stąd też pochodzenie nazwy).

Etnograficzna mapa
Polski

Interesujący opis równego możemy przeczytać w książce Jana Bzdęgi „Wesele biskupiańskie”:

Tancerze są zwrócenii twarzą do siebie, tancerz kładzie ręce partnerce na biodrach, ona zaś jemu na ramiona, lub tylko jedną, a drugą w pasie. Posuwają się spokojnie krokiem zwykłym – trójdzielnym – w kierunku przeciwnym do biegu wskazówek zegara, partnerka tyłem, a partner przodem do kierunku tańca. W czasie drugiej części melodii zaczynają wirować, nadal posuwając się po kole. Wirują przechodząc z nogi na nogę, krokiem dosuwanym jak w walcu, wykonując przy tym duże obroty. Przy wirowaniu często bywa, że dwie lub trzy pary tańczące w kole popisują się swoją sprawnością. Pozostałe pary tańczą w tradycyjny sposób.

Taniec kończyło zawołanie przez prowadzącego „Chos!”, dające asumpt do kolejnego równego, jednak już w kierunku przeciwnym niż uprzednio.

Równy biskupiański z wiatrakiem

Materiał wideo:

<http://tance.edu.pl/pl/lessons/show/dance/774>

Materiał audio:

<http://tance.edu.pl/uploads/files/ROWNY.m4a>